

Ls. 4471/09.

Lwów, dnia 1. października 1909

L. 16905/pr.

Aleg 569

Przedłożenie rządowe.

Do

Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana Stanisława Hrabiego Badeniego

c. i k. rzeczywistego tajnego Radcy i Marszałka krajowego

we Lwowie.

Na mocy Najwyższego upoważnienia z 24. września b. r. i wskutek reskryptu Pana Ministra skarbu z 26. września 1909 l. 69.192 mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe dołączony w polskim tekście i ruskim tłumaczeniu projekt ustawy krajowej o uwolnieniu podatku osobisto-dochodowego od dodatków podlegających kompetencji ustawodawstwa krajowego.

Równocześnie dołączam uwagi objaśniające do tego projektu.

Proszę Waszą Ekscelencyę, aby zechciał to przedłożenie rządowe umieścić na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

Proszę przyjąć wyrazy mego głębokiego poważania

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński, w. r.

Ustawa

z dnia o uwolnienie zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 Dz. ust. państw Nr. 220 podatku osobisto dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencji ustawodawstwa krajowego.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Moc obowiązująca ustawy z dnia 24. czerwca 1898 (Dz. ust. kraj. Nr. 75.) o uwolnieniu zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896 (Dz. ust. państw. Nr. 220.) podatku osobisto dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencji ustawodawstwa krajowego, przedłuża się niniejszem do końca r. 1917 pod tym warunkiem, że do tego czasu

1. opusty podatków realnych po myśli art. V do XII ustawy dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220) będą nieprzerwanie trwały lub też będą zastąpione definitywnem ustaleniem wymiaru podatków realnych po myśli art. XII. powołanej ustawy i że

2. przysługujące funduszowi krajowemu w myśl art. V do XII ustawy z dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220) przekazanie będzie trwało lub też będzie zastąpionem innego rodzaju dodatkami rocznymi z funduszków państwowych, których wysokość nie może być mniejszą od przekazania z r. 1908.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Uwagi objaśniające.

Z końcem roku 1909 gaśnie moc obowiązująca ustawy z dnia 24. czerwca 1898 (Dziennik ustaw krajowych Nr. 75) o uwolnieniu zaprowadzonego ustawą państwową z dnia 25. października 1896, (Dziennik ustaw państwa Nr. 220) podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków, podlegających kompetencji ustawodawstwa krajowego.

Te same względy jednakże, które w swoim czasie spowodowały wydanie tej ustawy, zachodzą i obecnie w pełnej mierze. Podatek osobisto-dochodowy, odczuwamy wobec krótkości swego istnienia po dziś dzień jako podatek nowy, nie wżył się jeszcze do tego stopnia, — a moralność podatkowa, od której w ostatnim rządzie zależy należyte funkcjonowanie podatku opartego na fasyach podatnika jeszcze się bynajmniej nie utwierdziła do tego stopnia, aby już teraz mógł przystąpić do obciążenia podatku osobisto-dochodowego dodatkami wszelkiego rodzaju, gdyż obciążenie takie mogłoby w obecnej chwili podkopać przyszły rozwój tego podatku. Podstawy utwierdzenia i rozwoju podatku osobisto-dochodowego należy upatrywać w tem, aby stopa podatkowa była mierna a przypadająca należytość podatkowa dała się z góry obliczyć i ustalić; warunki te przestałyby jednakże istnieć z chwilą, z którą dopuszczonoby pobieranie częstokroć niestety nader wygórowanych a do tego corocznie zmieniających się dodatków krajowych, powiatowych i gminnych także i przy podatku osobisto-dochodowym. Rządowi zależy wobec tego na tem, aby podatek osobisto-dochodowy pozostał i nadal wolnym od wszelkich dodatków do podatków, podlegających kompetencji ustawodawstwa krajowego. Rząd jest przytem pewny poparcia Sejmu w tym względzie tem bardziej, że przedłużenie wolności podatku osobisto-dochodowego od dodatków według istniejącego stanu prawnego nie wymaga od reprezentacji kraju żadnych ofiar; natomiast jest wprost wskazanem względami na interes opłacających podatki realne jak i niemniej funduszu krajowego jako takiego.

Obecny stan prawny przedstawia się następująco;

Artykuły XII. i XIII. ustawy z dnia 25. października 1896, (Dz. u. p. Nr. 220) o bezpośrednich podatkach osobistych czynią na wypadek, gdyby do końca roku 1909 nie wydano żadnych nowych postanowień ustawowych względem tak zwanego planu finansowego podatków osobistych, dalsze trwanie opustów dla opłacających podatki realne tudzież dalsze trwanie przekazania podatków osobistych na rzecz funduszu krajowego zależnem od uwolnienia podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków do podatków, podlegających ustawodawstwu krajowemu. Ustanie tego uwolnienia pociągnęłoby zatem za sobą ipso facto także ustanie wymienionych opustów i przekazania.

Ponieważ zaś nowe unormowanie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych w drodze ustawodawstwa państwowego dotąd jeszcze nie nastąpiło i nie można przewidzieć terminu wydania takiej ustawy, ostrożność nakazuje przedłużyć już obecnie wolność podatku osobisto-dochodowego od dodatków, aby się zabezpieczyć na wypadek, gdyby nowe unormowanie planu finansowego podatków osobistych nie miało nastąpić przed 1-szym stycznia 1910, gdyż w przeciwnym razie z tym dniem ustałyby opusty podatków realnych a zarazem i przekazania na rzecz funduszy krajowych.

Jaką stratę poniósłby przez to fundusz krajowy a także i podatnicy opłacający podatki realne w kraju, wskazują dołączone tabele I. i II. przedstawiające wysokość przekazanych udziałów opustów podatków realnych w latach 1904 do 1908 tudzież jej stosunek do przypisu podatku osobisto-dochodowego w kraju.

Co się tyczy ubytku dla funduszu krajowego należy pamiętać o tem, że wysokości jego nie pokryłyby nawet mające się ewentualnie przez Sejm uchwalić dziesięcioprocentowe dodatki krajowe do podatku osobisto-dochodowego; uchwały zaś sejmowych nakładających wyższe dodatki do podatku osobisto-dochodowego Rząd ze względu na wybitny interes publiczny w prawidłowym rozwoju tego podatku nie mógłby żadną miarą przedkładać do sankcyi najwyższej.

Daleko dotkliwszą jednakże dla opłacających podatki realne w kraju byłaby strata przysługujących im dotąd 15% opustów podatku gruntowego i 12½% opustów podatku domowego. Ponieważ odnośne kwoty przypadłyby na rzecz Skarbu Państwa, fundusz krajowy z takiego dla szerokich kół podatników nader uciążliwego stanu, nie odniósłby żadnych korzyści; wytworzenie takiego stanu rzeczy nie może zatem odpowiadać zamiarom Sejmu. Nie potrzeba nawet dodawać, że Skarb Państwa przez zastanowienie dotychczasowych opustów podatkowych w połączeniu z ustaniem dotychczasowych przekazów na rzecz funduszu krajowego dostateczne zaoszczędziłby sumy, aby pokryć ubytek spowodowany przypuszczalnem pogorszeniem przypisu podatku osobisto-dochodowego w razie tegoż obciążenia dodatkami do podatków. W tym względzie dowodzą daty cyfrowe dołączonej tabeli III. za rok 1908, że zaoszczędzenia rządowej administracyi skarbowej w opustach podatków realnych i przekazaniach przy ogólnym przypisie podatku osobisto-dochodowego w kwocie 72,194.207 K. wynosiłyby we wszystkich królestwach i krajach razem nie mniej niż 41,372.669 K. czyli 57·3%, tamtej sumy. Rządowa administracya skarbowa niema zatem poważnego interesu fiskalnego w tem, aby wolność podatku osobisto-dochodowego od dodatków została utrwalona, ma jednakże zarówno rząd jak i społeczeństwo nadzwyczajny teoretyczny i moralny interes w tem, aby prawidłowy rozwój podatku osobisto-dochodowego nie napotykał na przeszkody, których można uniknąć. Słusznie bowiem w coraz szerszych kołach publiczności utrwała się przekonanie, że podatek rzeczowy jest najlepszą formą opodatkowania, — a jedynie świadome dążenie do rozwoju tego podatku, może coraz to lepiej odpowiadać wymaganiom, jakich należy żądać od nowoczesnego opodatkowania bezpośredniego pod względem społeczno-politycznym. Wobec tego Rząd niepłonną żywi nadzieję, że Sejm uchwali niniejszy projekt ustawy a to tem bardziej, że jak to wyłuszczone wyżej, dalsze uwolnienie rzeczowego podatku od dodatków nie tylko nie sprzeciwia się specjalnym interesom kraju, lecz owszem z punktu widzenia tych interesów okazuje się wprost wskazaniem. Chodzi zatem w rzeczywistości o ustawodawcze zarządzenie, odpowiadające w równej mierze interesom państwa, ogółu opłacających podatek osobisto-dochodowy, funduszu krajowego i ogółu opłacających podatki realne w kraju, jednym słowem interesom ogółu w prawdziwym tego słowa znaczeniu.

O ile poprzednio zaznaczono, że uwolnienie podatku osobisto - dochodowego od dodatków wskazane jest ze względu na możliwe automatyczne przedłużenie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych poza 31. grudnia 1909, należy tutaj jeszcze zaznaczyć, że uwolnienie to i w tym wypadku byłoby nieodzownem, o ileby całkowite unormowanie nowego planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych przyszło do skutku. Wyłuszczone bowiem wyżej argumenta przemawiające za uwolnieniem podatku osobisto - dochodowego od dodatków prowadzą z logiczną konsekwencją i do tego wyniku, że uwolnienie to jest zarazem podstawowym warunkiem wszelkiej szerzej pomyślanej akcji w kierunku sanacji finansów krajowych.

Z tego powodu Rząd już w dotychczasowych swych przedłożeniach ustawodawczych o nowem unormowaniu przekazów z funduszy państwowych na rzecz funduszy krajowych królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa i obniżeniu wymiaru podatków realnych Nr. 976 dodatków do stenograficznych protokołów Izby posłów, XVIII sesja 908, i Nr. 557, XIX sesja 1909 uczynił przyznanie przekazów i obniżenie podatków realnych zawisłem od tego, że w odnośnym kraju uwolnienie podatku osobisto - dochodowego od dodatków zostanie ustawowo orzeczone względnie, że to już postanowiono z końcem r. 1909.

Tego warunku Rząd będzie musiał się trzymać także i przy nowem analogicznem przedłożeniu, które będzie wniesione w jesieni. Nieprzedłużenie zatem wolności podatku osobisto - dochodowego od dodatków w kraju, pociągnęłoby zatem i w tym wypadku te same ujemne następstwa, co obecnie.

Uchwalenie uwolnienia podatku osobisto - dochodowego od dodatków przedstawia się zatem jako środek nieodzowny dla kraju bez względu na to, czy w obecnym roku przyjdzie do skutku nowe unormowanie planu finansowego bezpośrednich podatków osobistych czy też nie. Wobec tego wskazanem jest już obecnie załatwić odnośny projekt ustawy, aby móżd w spokoju oczekiwać krytycznego terminu 1. stycznia 1910 i sprawę uregulować na dalszych lat 8.

W szczególności zauważa się, co następuje:

Brzmienie §. 1-go przedłożenia ma przy zachowaniu dotychczasowych gwarancji dla funduszu krajowego na celu uwzględnienie obu wyżej wymienionych ewentualności. Uwolnienie podatku osobisto - dochodowego od dodatków czyni się zatem zawisłem od:

1. dalszego trwania opustu w podatkach realnych albo od zarządzenia za pomocą ustawy państwowej definitywnego ustalenia wymiaru podatków realnych po myśli art. XII. ustawy o podatkach osobistych, tudzież od

2. dalszego trwania przysługujących funduszowi krajowemu po myśli art. V. do XII. ustawy o podatkach osobistych przekazywań albo zastąpienia innego rodzaju dodatkami rocznymi z funduszy państwowych, których wysokość nie może być mniejszą od przeciętnej z ostatnich 3 lat.

Pozatem trzeba jeszcze zaznaczyć, że jako termin końcowy mocy obowiązującej ustawy obrano koniec roku 1917.

W tym czasie ma się bowiem skończyć także i moc obowiązująca mających się nowo unormować przekazów z funduszy państwowych, co nastroczy sposobność ponownego wszechstronnego rozpatrzenia kwestyi finansów autonomicznych i ich stosunku do finansów państwa.

TABELA I.

Wykaz przypisu i opustów podatku gruntowego

W roku	Przypis podatku gruntowego	Opust podatku gruntowego w procentach	Opust podatku gruntowego	Podatek domowo-klasowy	Podatek domowo-czynszowy
	w koronach		Przypis w k o r o n a c h		
1904	10,486.988	15	1,573.048	3,612.431	6,693.548
1905	10,491.253	15	1,573.687	3,628.375	6,998.461
1906	10,488.924	15	1,573.338	3,715.766	7.197.879
1907	10,488.862	15	1,573.329	3,734.781	7,482.267
1908	10,490.108	15	1,573.516	3,744.476	7,745.527

i domowego w latach 1904—1908 w Galicyi.

Opust podatku domowego w procentach	Podatek domowo- klasowy	Podatek domowo- czynszowy	Suma opustów podatków realnych (Kol. 4, 8 i 9)
	O p u s t		
	w k o r o n a c h		
12·5	451.552	836.693	2,861.293
12·5	453.544	874.807	2,902.038
12·5	464.468	899.734	2,937.540
12·5	466.847	935.283	2,975.459
12·5	468.057	968.189	3,009.762

TABELA II.

Zestawienie z lat 1904—1908

1) przekazania na rzecz funduszu krajowego z przychodu bezpośrednich podatków osobistych,

2) zrealizowanych opustów podatków realnych i

3) przypisów podatku osobisto-dochodowego.

R o k	Przekazania dokonane na mocy art. VII. i nast. ust. o podatek osobisty wynoszą w Galicyi	Zrealizowane opusty podatków realnych w Galicyi wynoszą	Przypis podatku oso- bisto-dochodowego wynosi w Galicyi	Przeka- zania	Zrealizowane opusty po- datków re- alnych	Przekazania i opusty po- datków re- alnych razem
	k o r o n			wynoszą w procentach od wykazanego podatku osobisto-dochodowego		
1904	701.038	2,861.293	4,117.152	17.03	69.50	86.53
1905	773.761	2,902.038	4,551.800	17.00	63.76	80.76
1906	925.378	2,937.540	4,892.243	18.92	60.04	78.96
1907	1,382.588	2,975.459	5,141.140	26.89	57.88	84.77
1908	1,879.381	3,009.762	5,619.771	33.44	53.56	87.00

TABELA III.

Wykaz przekazania z bezpośrednich podatków osobistych i opustów w podatkach realnych w r. 1908, ich stosunek do przypisów podatku osobisto-dochodowego w poszczególnych krajach.

1	2	3	4	5	6	7 8 9		
						w procentach przypisu podatku osobisto-dochodowego wynoszą		
Liczba bieżąca	Kraj	Przekazania na podstawie art. VII. s. q. q. ust. o pod. osob. wynoszą	Tytułem opustów w podatkach realnych zrealizowano	Przekazania i opusty w podatkach realnych wynoszą razem	Przypis podatku osobisto-dochodowego wynosi	Przekazania	Opusty	Przekazania i opusty razem
1	Austria niższa	5,756.013	7,385.230	13,141.243	33 988.750	16-93	21-73	38-66
2	Austria wyższa	723.268	1,096.058	1,819.326	1,643.920	44-00	66-67	110-67
3	Salcburg	155.156	217.514	372.670	560.904	27-66	38-78	66-44
4	Styrya	895.094	1,300.539	2,195.633	3,126.047	28-63	41-60	70-23
5	Karyntya	211.653	315.453	527.106	699.476	30-26	45-10	75-36
6	Kraina	202.415	299.315	501.730	589.263	34-35	50-79	85-14
7	Tryest	316.262	399.599	715.861	1,750.946	18-06	22-82	40-88
8	Istrya	117.702	181.694	299.396	376.124	31-29	48-31	79-60
9	Gorycja i Gradyska	105.451	166.226	271.677	288.533	36-55	57-61	94-16
10	Tyrol	416.209	571.607	987.816	1,567.933	26-54	36-46	63-00
11	Przedarlunia	55.515	77.752	133.267	399.320	13-90	19-47	33-37
12	Czechy	4,082.838	6,045.417	10,128.255	14,022.798	29-12	43-10	72-22
13	Morawy	1,483.603	2,346.455	3,830.058	4,792.367	30-96	48-96	79-92
14	Szląsk	292.049	423.963	716.012	1,502.295	19-44	28-22	47-66
15	Galicya	1,879.381	3,009.762	4,889.143	5,619.771	33-44	53-56	87-00
16	Bukowina	201.372	310.976	512.348	878.601	22-92	35-39	58-31
17	Dalmacya	131.762	199.366	331.128	387.159	34-03	51-49	85-52
	Razem	17,025.743	24,346.926	41,372.669	72,194.207	23-58	33-73	57-31

